

Nr 129.

Ankom till riksdagens kansli den 30 april 1937 kl. 3 e. m.

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående statsverkets övertagande av vissa städers förpliktelser beträffande befattningshavare, vilkas tjänster i samband med upphörande av rådhusrätterna i samma städer komma att indragas, jämte i ämnet väckta motioner.

(3:e avd.)

I en den 26 februari 1937 dagtecknad proposition, nr 223, har Kungl. Maj:t, under åberopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över justitiedepartementens ärenden för samma dag, framlagt förslag rörande statsverkets övertagande av städerna Lysekils, Örnsköldsviks och Falkenbergs förpliktelser beträffande vissa befattningshavare, vilka vid upphörande av rådhusrätterna i nämnda städer komma att indragas.

Enligt 1 § lagen den 17 juni 1932 om stads och landsbygds förenande i judiciellt avseende äger Kungl. Maj:t med stadsfullmäktiges samtycke förordna, att rådhusrätt i stad skall upphöra och staden i judiciellt avseende förenas med domsaga. Beträffande stad, där länsstyrelsen ej har sitt säte och i vars rådhusrätt borgmästaren är ensam lagfaren ledamot eller jämte borgmästaren endast en ledamot finnes som skall vara lagfaren, äger Kungl. Maj:t, jämlikt 2 § nämnda lag, när borgmästartjänsten är ledig, även utan stadsfullmäktiges samtycke meddela enahanda förordnande som nyss nämnts, såframt

1. ändringen med hänsyn till förhållandena i såväl staden som domsagan finnes vara till gagn för rättsskipningen,

2. statsverket övertager stadens förpliktelser beträffande avlöning och pension till innehavare av befattning, som genom rådhusrättens upphörande indrages, samt

3. ändringen icke medför ökad ekonomisk börda eller annan avsevärd olägenhet för staden.

1:o) **Lysekil.** Staden Lysekil inträdde i utövning av stadsrättigheter den 1 april 1903. Dessförinnan tillhörde samhället, då köping, i judiciellt avseende Stångenäs härad och Sunnervikens domsaga. Domsagan, som består av Lane, Tunge, Sörbygdens, Stångenäs och Sotenäs härader, bildar numera ett tingslag med tingsställe i Kviström i närheten av Munkedals järnvägsstation å Bohusbanan samt kansli i Uddevalla. Tidigare var domsagan indelad i två tingslag, av vilka det ena, som omfattade Lane härad, hade tingsställe i Uddevalla och det andra, som utgjordes av övriga förenämnda härader,

hade tingsställe i Kviström. Avståndet är mellan Lysekil och Kviström cirka 40 km samt mellan Lysekil och Uddevalla cirka 63 km landvägen och cirka 40 km sjövägen. Mellan Lysekil och Munkedal finnes järnvägs- och omnibusförbindelse i samtrafik. I domsagan hållas 20 allmänna tingssammanträden årligen eller sålunda var fjortonde dag under tingsterminerna.

Lysekils stad hade den 31 december 1935 ett invånarantal av 5,833 personer. Enligt Kungl. Maj:ts brev den 1 november 1901 skall rådhusrätten och magistraten i staden utgöras av borgmästare och tre icke lagfarna rådmän, därav en extra rådmän. Borgmästartjänsten är sedan i december 1934 vakant. Rådmansbefattningarna innehavas av Josef Centerwall, vilken avlagt hovrättsexamen, landsfiskalen Gunnar Daniel Nyblom och förre folkskolläraren Otto Herman Tingdahl, den sistnämnde extra rådmän. Centerwall är född år 1872, Nyblom år 1890 och Tingdahl år 1862; de hava utsetts till rådmän åren 1912, 1920 och 1927 respektive. — Enligt stadsfullmäktigebeslut den 12 september 1918 och den 9 september 1920 utgå till rådmännen följande årliga löner, nämligen: till Centerwall 1,500 kronor, till Nyblom 500 kronor och till Tingdahl 200 kronor. Centerwall och Nyblom äro dessutom tillförsäkrade viss sportel- eller annan dylik inkomst, vilken inkomst under åren 1932—1934 i medeltal uppgått till för Centerwall 450 kronor och för Nyblom 25 kronor. De sammanlagda årliga avlöningsförmånerna i rådmänstjänsten kunna sålunda beräknas hava i medeltal utgjort 1,950 kronor för Centerwall, 525 kronor för Nyblom och 200 kronor för Tingdahl. Anmärkas må, att Centerwall — vilken under vakansen uppehåller borgmästartjänsten i staden — dessförinnan årligen under omkring halva året bestritt samma tjänst under ledighet för ordinarie innehavaren i anledning av riksdagsmänna- och landstingsmannaskap. Medräknas den merinkomst som i form av vikariatsarvode härigenom tillförts Centerwall, har dennes nettoinkomst såsom rådmän och t. f. borgmästare under åren 1930—1934 i medeltal utgjort 3,524 kronor årligen. — Någon utfästelse från stadens sida om pensionering föreligger icke i fråga om någon av rådmännen, och skyldighet har icke föreskrivits för dem att vid viss ålder avgå från tjänsten. Ej heller har i deras fullmakter inryckts föreskrift om skyldighet att övergå till annan tjänst. Beträffande Centerwall är därjämte att märka, att han, som genom avlagd hovrättsexamen innehar behörighet som föreskrives för att kunna utses till kommunalborgmästare, likväl med hänsyn till sin ålder icke lär kunna ifrågakomma till dylik befattning i staden.

På grund av Kungl. Maj:ts beslut den 21 december 1934 har genom länsstyrelsens i Göteborgs och Bohus län försorg utredning skett rörande Lysekils återförenande i judiciellt avseende med Sunnervikens domsaga. Utredningen, som verkställets jämlikt 3 § ovannämnda lag den 17 juni 1932 och särskilt avhandlat de frågor som angivas i samma paragraf, har på länsstyrelsens uppdrag utförts av magistratssekreteraren i Göteborg Jarl Holmquist. Utredningsmannen har därjämte haft att vid fullgörande av uppdraget taga i övervägande en av stadsfullmäktige i Lysekil den 17 maj 1935 hos Kungl. Maj:t gjord, till utredningsmannen jämlikt föreskrift i remiss den 21 i samma

månad överlämnad framställning, däri stadsfullmäktige hemställt, att — till förminskande av de olägenheter som för staden uppkomme i händelse den berövades egen jurisdiktion — *antingen* en ny domsaga måtte bildas, omfattande Sotenäs och Stångenäs härader, Lysekils stad, Orusts västra härad samt eventuellt Bokenäs och Dragsmarks socknar av Lane härad, med tingsställe och domarkansli i Lysekil *eller ock* Lysekils stad måtte förenas med Sunnervikens domsaga, därvid domarekansliet och helst även tingsställe för hela domsagan borde förläggas till Lysekil eventuellt, därest det sistnämnda icke kunde ske, domsagan delas i två tingslag, bestående det ena av Sotenäs och Stångenäs härader, Bokenäs och Dragsmarks socknar samt Lysekils stad med tingsställe i staden och det andra av den övriga delen av domsagan med tingsställe i Kviström.

Den 25 maj 1935 har *utredningsmannen* avgivit utlåtande i ärendet. Rörande detta utlåtande anföres i propositionen följande.

Bildandet av en ny domsaga med staden såsom centrum — vilket måste komma att beröra icke blott Sunnervikens utan även Orusts och Tjörns samt Inlands domsagor — kunde visserligen anses genomförbart, därest hänsyn främst toges till geografiska förhållanden inom de berörda domsagorna, men de ekonomiska konsekvenserna därav bleve säkerligen betydande och någon större anledning att för en tillfredsställande lösning av frågan om Lysekils förenande med domsaga inblanda ytterligare två domsagor syntes ej föreligga. Frågan härom löstes nämligen enklast genom uppdelning av Sunnervikens domsaga i två tingslag med tingsställe för det ena i Lysekil. Med såväl en eventuell uppdelning av domsagan i två tingslag som ock en förflyttning av domsagokansliet till Lysekil — därför, sedan staden för- enats med domsagan, vissa skäl förefunnes — borde emellertid anstå åtminstone under nuvarande häradshövdingens återstående tjänstetid, detta desto hellre som staden för närvarande saknade eget rådhus och först genom uppförande av ett planerat stadshus bleve i tillfälle tillhandahålla tillfredsställande lokaler för häradsrätten och domsagokansliet. — Utredningen ger vidare vid handen, att för stadens förvaltning efter uppgåendet i domsagan kan under de närmaste fem åren väntas uppstå en årlig kostnadsminskning av omkring 2,000 kronor. Utredningsmannen har därvid *dels* förutsatt, att statsverket komme att övertaga stadens förpliktelser beträffande avlöningsförmånerna till ovan omförmälda rådmän, vilkas tjänster komme att indragas, *dels ock* upptagit, å ena sidan, såsom utgiftspost visst årligt belopp, 703 kronor, för gäldande av ränta och annuitet å ett för inlösen i domsagans tingshus i Kviström upptaget lån, å andra sidan, såsom inkomstpost de till stadskassan indragna sportlerna av kommunalborgmästartjänsten; och har därvid tillika förelagits att kommunalborgmästaren skulle bli skyldig mot- taga förordnande såsom särskild inskrivningsdomare för staden. — I fråga om de årliga ersättningar, som från statsverket skulle utgå till rådmännen, har utredningsmannen med hänsyn till dessas inkomster i tjänsten föreslagit för Nyblom 525 kronor och för Tingdahl 200 kronor. Med användande av samma beräkningsgrund har för Centerwall angivits ett ersättningsbelopp av lägst 1.950 kronor. Beträffande ersättningen till Centerwall har emeller- tid framhållits, att en något förmånligare beräkning kunde ifrågasättas. Då denne under olika tidsperioder långa tider på förordnande uppehållit borg- mästartjänsten, varunder hela hans arbetskraft tagits i anspråk för arbetet i magistraten och rådhusrätten, hade nämligen hans sysselsättning med en- skilda advokatuppdrag vid sidan av den lågt avlönade rådmantjänsten så

gott som helt upphört. Det finge anses uteslutet att Centerwall med hänsyn till sin ålder vid ett upphörande av rådhusrätten kunde återupptaga advokatpraktiken i någon större utsträckning. Därest han från statsverket endast kunde påräkna en ersättning av 1,950 kronor årligen, skulle framtidsutsikterna för honom te sig allt annat än ljusa. Utredningsmannen ansåge därför att Centerwall av billighetsskäl borde få tillgodoräkna sig även den inkomst av tjänsten, som han haft till följd av de långvariga borgmästarförordnandena före vakansens inträffande. Vid sådant förhållande skulle årliga ersättningsbeloppet bliva 3,524 kronor, vilket borde utgå åtminstone till dess Centerwall fyllde 70 år, varefter ersättningen möjligen kunde utgå med allenast två tredjedelar av samma belopp.

Såsom sammanfattning av utredningens resultat har slutligen anförts, bland annat att stadens förenande med Sunnervikens domsaga med hänsyn till förhållandena i staden borde bliva till gagn för rättsskipningen, att, ehuru vissa olägenheter givetvis komme att uppstå för stadens invånare, den rättssökande allmänhetens berättigade krav på snabbhet i fråga om rättsvården likväl i betraktande av den relativt gynnsamma tingsordningen i domsagan och, därest vissa av utredningsmannen föreslagna särskilda anordningar — bland annat förordnande av särskild inskrivningsdomare för staden — vidtoges, finge anses tillgodosedd, att förändringen icke torde innebära någon särskild fördel för domsagan med undantag för de tingshusbyggnadsskyldige, att, därest särskild överexekutor förordnades för staden och i följd härav stadsfogdetjänsten bibehölles, i fråga om exekutionsväsendet icke uppkomme någon olägenhet, att olägenheterna av rådhusrättens upphörande, vilka i varje fall icke vore av beskaffenhet att kunna karakteriseras såsom avsevärda, syntes åtminstone delvis uppvägas av det förhållande att en viss besparing kunde vinnas för staden genom förändringen, samt att utredningen därför syntes giva vid handen att stadens förening med domsagan kunde anses genomförbar på grundval av gällande lagstiftning i ämnet.

Utlåtanden hava i ärendet avgivits av Sunnervikens domsagas häradsrätt, stadsfullmäktige i Lysekil, magistraten i Lysekil, länsstyrelsen i Göteborgs och Bohus län, Göta hovrätt, de tingshusbyggnadsskyldige i Sunnervikens domsaga, häradshövdingen i nämnda domsaga och statskontoret.

Stadsfullmäktige i Lysekil hava behandlat ärendet vid sammanträde den 8 augusti 1935 och därvid enhälligt beslutat bestrida stadens förenande med domsagan, då en dylik förening ej innebure någon större ekonomisk fördel för staden men väl avsevärda olägenheter och ekonomiska upppoffringar för dess invånare, därest ej domsagan uppdelades i två tingslag med tingsställe i Lysekil för det ena tingslaget och domsagokansliet dit förlagt. Då denna anordning ej kunde genomföras, förrän häradshövdingämbetet i domsagan bleve ledigt, hemställde stadsfullmäktige att stadens uppgående i domsagan måtte uppskjutas, till dess densammas omreglering och därmed sammanhängande frågor kunde prövas i ett sammanhang. Stadsfullmäktige hava vidare, i händelse föreningen ändock omedelbart komme till stånd, hemställt, bland annat, att staden måtte befrias från erläggande av avgifter till Sunnervikens tingshuskassa.

Statskontoret har i utlåtande den 17 december 1936 ansett intet vara att erinra mot att under angivna förutsättning ersättning, på sätt utredningsmannen föreslagit, av statsmedel tillerkändes rådmannen Nyblom med 525 kronor och rådmannen Tingdahl med 200 kronor årligen. Beträffande Centerwall har statskontoret däremot funnit, att endast de av dennes inkomster som kunde anses hänförliga till rådmans tjänsten, eller tillhoppa 1,950 kronor årligen, borde ersättas av statsmedel. Till stöd för denna sin uppfattning har statskontoret framhållit, att den omständigheten, att Centerwall innehaft långvariga förordnanden såsom borgmästare, icke kunde för staden medföra förpliktelse att vid förordnandenas upphörande hålla honom skadeslös för de därigenom minskade inkomsterna samt att statens skyldigheter i förevarande fall icke sträckte sig längre än stadens. Statsverkets sammanlagda ersättningsskyldighet borde sålunda stanna vid ett belopp av $(1,950 + 525 + 200)$ 2,675 kronor, vilket torde böra anvisas från allmänna indragningsstaten; och borde å beloppet dyrtidstillägg icke beräknas.

Beträffande utlåtandena i övrigt hänvisar utskottet till propositionen (sid. 5—8).

Departementschefen anför för egen del följande.

Den i ärendet förebragta utredningen får anses ådagalägga, att därest statsverket såsom föreslagits övertager staden Lysekils förpliktelser beträffande avlöningsförmånerna till de icke lagfarna rådmän, vilkas tjänster i och med rådhusrättens upphörande komma att indragas, den ifrågasatta föreningen med Sunnervikens domsaga icke behöver medföra kostnadsökning för staden, och detta även om för staden icke skulle komma att förordnas särskild inskrivningsdomare och stadskassan sålunda ej erhålla de sportler som härröra från inskrivningsärendena. För denna slutsats torde finnas så mycket mera grund som, enligt vad de tingshusbyggnadsskyldige numera medgivit, staden utan erläggande av någon ersättning kommer att erhålla delaktighet i de tingshusbyggnadsskyldiges i domsagan tillgångar. Vid sådant förhållande och då utredningen tillika får anses giva vid handen, att stadens förenande med domsagan skulle bliva till övervägande gagn för rättskipningen samt icke medföra avsevärd olägenhet för staden, lära de i 2 § förenämnda lag den 17 juni 1932 angivna förutsättningar för meddelande mot stadens bestridande av förordnande om stadens förenande i judiciellt avseende med domsaga föreligga. Det är också min avsikt föreslå Kungl. Maj:t utfärdande av föreskrift härom. Väl har från stadens sida hemställts om uppskov härmed till dess det av staden väckta förslaget om Sunnervikens domsagas omreglering och därmed sammanhängande frågor kunde prövas i ett sammanhang. Enligt min uppfattning föreligger emellertid ingen anledning till uppskov med ärendets avgörande. Utredningen har nämligen bibragt mig den övertygelsen att i anledning av förevarande sammanslagningsfråga Sunnervikens domsaga varken bör omregleras eller, på sätt staden föreslagit, uppdelas i tingslag. Uppskov med sammanslagningsfrågan synes ej heller påkallat i avbidan på nyprövning av frågan om domsagokansliets förläggning. Det kan icke rimligen ifrågakomma att under nuvarande härads-hövdingens tjänstetid flytta kansliet från Uddevalla, där det nu är beläget. Med omprövning av denna fråga bör sålunda anstå till dess vakans i härads-hövdingämbetet närmast inträffar, vilket torde komma att ske i november 1939. Att till denna tidpunkt hålla borgmästartjänsten i Lysekil vakant med de olägenheter för rättskipningen som därmed måste vara förbundna, före-

faller så mycket mindre tillrådligt som utredningen i förevarande ärende icke synes giva anledning till antagande att Lysekil skulle vara den ur hela domsagans synpunkt lämpligaste platsen för domsagokansliet.

Vid nu angivna förhållanden lärer föreskrift snarast böra meddelas om Lysekils förenande med Sunnervikens domsaga. Innan detta sker, måste emellertid riksdagens samtycke utverkas till statsverkets övertagande av stadens förpliktelser mot förenämnda rådmän. Ehuru väl billighetsskäl må tala för att i sådant hänseende tillerkänna rådmannen Centerwall den av utredningsmannen ifrågasatta högre ersättningen, finner jag mig likväl med hänsyn till vad statskontoret i ärendet anført böra biträda ämbetsverkets förslag om samma ersättningsbeloppes beräkning. I fråga om gottgörelsen till de två övriga rådmännen föreligger i ärendet icke skiljaktiga meningar.

I samband med Kungl. Maj:ts förevarande förslag har utskottet till behandling förehaft

dels två likalydande motioner, väckta, den ena, nr 258, inom första kammaren av herr *G. Rahmn* och den andra, nr 478, inom andra kammaren av herr *A. Hellberg*, vari hemställts, att riksdagen måtte medgiva, att till rådmannen Josef Centerwall må utbetalas en årlig gottgörelse av 3,524 kronor, till dess han fyller 70 år och därefter under hans återstående livstid två tredjedelar av detta belopp,

dels ock en inom andra kammaren av herrar *E. V. Olsson* i Staxäng och *J. W. Mårtensson* väckt motion, nr 479, vari hemställts, att riksdagen antingen måtte förklara sig för närvarande icke kunna bifalla Kungl. Maj:ts förslag under första punkten i förevarande proposition eller vid bifall till förslaget knyta det uttalandet, att med den judiciella föreningens genomförande bör anstå i avbidan på den nuvarande häradshövdingens i Sunnervikens domsaga avgång.

Beträffande de skäl, motionärerna anført till stöd för sina förslag, får utskottet hänvisa till motionerna I: 258 och II: 479.

Utskottet.

Den i ärendet förebragta utredningen synes utskottet giva vid handen, att ersättningsbeloppen till de rådmän, vilkas befattningar vid rådhusrättens i Lysekil upphörande komma att indragas, böra bestämmas på sätt Kungl. Maj:t föreslagit.

Vad särskilt ersättningen till rådmannen Centerwall angår har utskottet i likhet med statskontoret och departementschefen funnit, att den omständigheten, att Centerwall innehaft långvariga förordnanden såsom borgmästare, icke kunde för staden medföra förpliktelse att vid förordnandenas upphörande hålla honom skadeslös för de därigenom minskade inkomsterna samt att statens skyldigheter icke sträckte sig längre än stadens. Utskottet vill därjämte erinra därom, att 1936 års riksdag i ett då förevarande fall ansett sig icke böra bifalla av Kungl. Maj:t framlagt, av billighetsskäl dikterat förslag om förhöjd ersättning. Utskottet finner sig därför böra avstyrka bifall till motionerna I: 258 och II: 478.

Enligt gällande bestämmelser ankommer det å Kungl. Maj:t att fastställa tidpunkten för stads förenande i judiciellt avseende med domsaga. Vid sådant förhållande synes utskottet det i motionen II: 479 framställda yrkandet

om uppskov med Lysekils förenande med Sunnervikens domsaga icke böra föranleda någon riksdagens åtgärd — särskilt som utskottet är förvissat om att Kungl. Maj:t vederbörligen beaktar de omständigheter, som kunna vara av betydelse vid bestämmandet av tidpunkten för sammanslagningen.

Under åberopande av det anförda hemställer utskottet,

att riksdagen må med bifall till Kungl. Maj:ts förslag och med avslag å herrar Rahmns och Hellbergs samt Olssons i Staxäng och Mårtenssons förenämnda motioner (I: 258 samt II: 478 och 479) medgiva, att till rådmännen i Lysekil Josef Centerwall, Gunnar Daniel Nyblom och Otto Herman Tingdahl må från och med den dag, då föreskrift om stadens förenande i judiciellt avseende med Sunnervikens domsaga träder i kraft, från allmänna indragningsstaten under deras återstående livstid utbetalas årlig gottgörelse av 1,950 kronor till Centerwall, 525 kronor till Nyblom och 200 kronor till Tingdahl, med iakttagande av att å förmånen dyrtidstillägg icke skall utgå.

2:o) **Örnsköldsvik.** Genom Kungl. Maj:ts brev den 17 februari 1893 beviljades Örnsköldsvik stadsrättigheter under egen judisdiktion, att träda i kraft från och med månaden efter den då borgmästare blivit utnämnd och förordnad. Dessförinnan tillhörde samhället såsom köping i judiciellt avseende Själevads dåvarande tingslag av Ångermanlands norra domsaga. Denna domsaga — vilken sedermera undergått åtskilliga omregleringar — består av de förutvarande, numera till ett tingslag förenade Själevads, Arnäs och Nätra tingslag samt har tingsställe och kansli i Örnsköldsvik, där tinghus med erforderliga arkiv- och kanslilokaler finnes uppfört. I domsagan förrättas sedan den 1 januari 1936 årligen tjugu allmänna tingssammanträden, eller sålunda ett sammanträde var fjortonde dag under tingsterminerna. Härads-hövdingämbetet i domsagan är vakant sedan den 1 juli 1936.

Borgmästartjänsten i Örnsköldsvik, vars invånarantal den 31 december 1935 uppgick till 5,372 personer, är sedan den 21 november 1929 vakant. Förutom av borgmästaren skall stadens rådhusrätt utgöras av tre icke lagfarna rådmän. Av sistnämnda befattningar är en, jämlikt föreskrift i kungörelsen den 22 juni 1934 (nr 362) om tillsättande av befattning såsom icke lagfaren rådmän i vissa städer, tillsatt allenast på förordnande. De två övriga befattningarna innehavas av köpmännen Carl Gustaf Lindgren och Carl Kusoffsky, vilka utsetts till rådmän, Lindgren, som är född år 1869, den 6 februari 1924 och Kusoffsky, som är född år 1864, den 7 januari 1931. En var av Lindgren och Kusoffsky åtnjuta en årlig lön av 150 kronor. Någon utfästelse från stadens sida om pensionering föreligger icke beträffande dem. Ej heller har i deras fullmakter inryckts föreskrift om skyldighet att övergå till annan tjänst hos staden.

På grund av särskilda Kungl. Maj:ts beslut den 29 maj 1931 och den 19 augusti 1932 har genom länsstyrelsens i Västernorrlands län försorg verk-

ställt utredning rörande Örnsköldsviks återförenande i judiciellt avseende med Ångermanlands norra domsaga. Utredningen, som verkställdes jämlikt 3 § lagen den 17 juni 1932 om stads och landsbygds förenande i judiciellt avseende och särskilt tagit sikte på de frågor som uttryckligen angivas i samma paragraf, har enligt länsstyrelsens uppdrag utförts av rådmannen i Sundsvall Gustaf Velander.

I sitt den 27 september 1933 dagtecknade betänkande har *utredningsmannen* — som erinrat att statsverket vid rådhusrättens upphörande hade att övertaga stadens förpliktelser beträffande avlöningen till de rådmän vilka för dylik händelse komme att indragas — sammanfattat resultatet av utredningen sålunda, att stadens förenande med domsagan icke skulle ur rättsvårdens eller andra synpunkter vara förenat med olägenheter för domsagan, att en sådan förening med avseende å rättsskipningen näppeligen kunde sägas medföra enbart fördelar för stadens vidkommande, att — huru än stadens förvaltning efter en sådan förening anordnades — densamma måste medföra ökad ekonomisk börda för staden, samt att genom en sådan förening ökade utgifter jämväl komme att uppstå för statsverket. Ökningen i kostnaden för stadens förvaltning har av utredningsmannen beräknats till 10,552 kronor 59 öre om året under de närmaste 30 åren.

Med anledning av utredningen och däröver avgivna utlåtanden, för vilka redogöres å sid. 12 i propositionen, har inom justitiedepartementet upprättats en den 15 januari 1934 dagtecknad promemoria, däri erinringar i olika avseenden framställts mot utredningen. Sålunda har i promemorian till en början anmärkts, att, därest i den med staden förstörade domsagan inrättades tingsammansträden, såväl allmänna som dylika med tremansnämnd, till ett sammanlagt antal av ett i veckan, någon försämring för staden i avseende å rättsskipningens snabbhet icke komme att inträda. Tvärtom vore genom föreningen med domsagan en bestämd fördel för rättsskipningen att påräkna därigenom, att det kunde förväntas att i den reglerade domsagan härads hövdingämbetet alltid skulle komma att innehavas av en vida mer kvalificerad domare än vad staden ensam kunde antagas erhålla för borgmästarbefattningen. I promemorian har vidare gjorts gällande, att den föreslagna lönen till kommunalborgmästaren, 12,500 kronor, vore under alla förhållanden för hög och lämpligen borde sänkas till högst 10,000 kronor, därest med tjänsten förenades vissa kommunala sekreterarskap, men eljest till ännu lägre belopp. Slutligen har i promemorian framförts den tanken, att det borde närmare undersökas, huruvida icke genom omorganisation av stadsfiskals- och stadsfogdetjänsterna — antingen så att de med dessa tjänster förenade göromålen helt eller delvis uppdroges åt landsfiskal i staden angränsande distrikt eller så att tjänsterna sammansloges till en tjänst — besparingar kunde vinnas i stadens framtida förvaltning.

Över promemorian hava yttranden avgivits av de tingshusbyggnadsskyldige, häradsrätten och t. f. domhavanden i Ångermanlands norra domsaga, av landsfiskalerna i Mellansels fögderi och landsfogden i Västernorrlands län, av stadsfullmäktige och magistraten i Örnsköldsvik, länsstyrelsen i länet, Svea hovrätt och statskontoret.

Stadsfullmäktige i Örnsköldsvik hava vid sammanträde den 8 april 1936 beslutat godkänna ett av särskilda kommitterade å stadsfullmäktiges vägnar den 4 december 1935 avgivet yttrande i anledning av promemorian, däri kommitterade uttalat, att även med den i promemorian föreslagna tingsordningen i den förstörade domsagan ingen förbättring komme att inträda i avseende å stadens rättsskipning, ävensom framhållit att de i promemorian antydda utvägarna till nedbringande av stadens förvaltningskostnader efter rådhusrättens och magistratens upphörande icke lämpligen kunde eller borde ifrågakomma. På grund härav vidhölles allttjämt, att förutsättningar för stadens tvångsvisa förenande med domsagan icke föreläge.

Svea hovrätt har avgivit utlåtande i ärendet i skrivelse av den 18 december 1936. Däri har hovrätten tillstyrkt att förordnande måtte trots stadens bestridande meddelas om densammas förenande med Ångermanlands norra domsaga till ett tingslag med tingsställe i staden. I sitt utlåtande har hovrätten till ingående granskning upptagit frågan huruvida förutsättningarna för meddelande av dylikt förordnande i detta fall vore för handen. Beträffande den första förutsättningen, eller att indelningsändringen funnes med hänsyn till förhållandena i såväl staden som domsagan vara till gagn för rättsskipningen, har hovrätten — under erinran bland annat att lagförslag föreläge om behörighet för häradsrätt att upptaga sjömål och om att, i samband med lagsökningsmålens överflyttande från överexekutor till domaren i orten i egenskap av lagsökningsdomare, upphäva nu gällande förbud emot att anlita lagsökningsvägen i fråga om fordran som grundade sig på växel eller check — anfört, att därest i domsagan i samband med stadens uppgående i densamma infördes sådan tingsordning som förordats i domhavandens yttrande i ärendet (propositionen sid. 13) samt vidare omförmälda lagändringar genomfördes, det icke lede något tvivel om att ändringen med hänsyn till förhållandena i staden måste vara till gagn för rättsskipningen, därest denna fråga prövades från de synpunkter vilka kommit till uttryck i 1931 års riksdags uttalande angående huvudgrunderna för en rättegångsreform och 1932 års lag i ämnet. Vad anginge förhållandena i domsagan bleve svaret enligt hovrättens mening detsamma.

Jämväl i fråga om den andra förutsättningen för stadens förenande med domsagan utan stadsfullmäktiges samtycke, eller att ändringen icke medförde ökad ekonomisk börda eller annan avsevärd olägenhet för staden, har hovrätten — som post för post granskat den av utredningsmannen framlagda, av staden biträdda beräkningen av utgifterna i förevarande avseende före och efter en förening med domsagan — kommit till den uppfattningen att samma förutsättning föreläge. Hovrättens granskning hade nämligen givit vid handen att, sedan jämlikt de tingshusbyggnadsskyldiges beslut utgift icke behövde beräknas för stadens inlösen i tingshuset i Örnsköldsvik, för staden genom ändringen borde — därest kommunalborgmästarens arbetskraft fullt utnyttjades och toges i anspråk jämväl för fullgörande av uppdragen såsom sekreterare hos stadsfullmäktige, drätselkammaren och hälsovårdsnämnden — uppstå en omedelbar årlig besparing av 2,157 kronor 36 öre.

Statskontoret har i sitt den 5 februari dagtecknade utlåtande tillstyrkt, att

en var av rådmännen Lindgren och Kusoffsky i händelse av rådhusrättens upphörande av statsmedel tillerkändes ersättning för mistad lön med 150 kronor om året under återstående livstiden utan rätt till dyrtidstillägg å beloppet, att bestridas från allmänna indragningsstaten. Vad beträffar den tredje allenast på förordnande tillsatte rådmannen, har statskontoret, då någon skyldighet för staden icke föreläge att vid återkallande av förordnandet i samband med rådhusrättens upphörande hålla denne skadeslös, ansett skäl fördenskull saknas för statsverket att av sådan anledning bereda vederbörande ersättning.

Beträffande utlåtandena i övrigt ävensom de detaljerade kostnadsberäkningar, som uppgjorts av utredningsmannen och Svea hovrätt, får utskottet hänvisa till propositionen (sid. 11—17).

Departementschefen anför bland annat följande.

Såsom av den lämnade redogörelsen framgår föreligga i ärendet olika meningar om huruvida de i 2 § lagen den 17 juni 1932 om stads och landsbygds förenande i judiciellt avseende angivna förutsättningar för meddelande mot stads bestridande av förordnande om dess uppgående i domsaga i förevarande fall föreligga. Utredningsmannen, stadsfullmäktige i Örnköldsvik och länsstyrelsen hava gjort gällande att så icke är fallet, medan Svea hovrätt hävdar den motsatta ståndpunkten. Enligt min mening står det utom tvivel att den avsedda föreningen mellan staden och Ångermanlands norra domsaga kommer att lända rättsskipningen till gagn i såväl staden som domsagan, därest — såsom jag har för avsikt föreslå — i den utvidgade domsagan införes en tingsordning med under tingsterminerna allmänt sammantråde varje vecka och mellan tingsterminerna vissa sammanträden med tremansnämnd. Vitsord synes mig även böra tillerkännas hovrättens på en ingående granskning av utredningen grundade uppfattning att förändringen jämväl kommer att, särskilt på längre sikt, bliva för staden ekonomiskt fördelaktig. Det förefaller ock ligga i sakens natur, att stadens kostnader för ombesörjande av endast administrativa och kommunala uppgifter böra kunna ordnas på ett sådant sätt, att de bliva lägre än kostnaderna för såväl dessa som de judiciella uppgifterna. Då ej heller påvisats, att i annat hänseende olägenheter vore att befara för staden genom dess förenande med domsagan, finner jag förordnande härom kunna mot stadens bestridande meddelas. Det kan icke anses stå i överensstämmelse med de av statsmakterna antagna grundsatser för rättsskipningens framtida ordnande i städerna att utan tvingande skäl upprätthålla egen jurisdiktion för ett samhälle av så ringa storlek som Örnköldsvik, låt vara att staden för närvarande är stadd i utveckling. Det är också min avsikt föreslå Kungl. Maj:t att utfärda föreskrift om stadens förenande med domsagan. Innan det avsedda förordnandet meddelas, måste emellertid riksdagens samtycke utverkas till att statsverket övertager stadens förpliktelser beträffande avlöningen till innehavare av befattningar som genom rådhusrättens upphörande komma att indragas. Lika med statskontoret finner jag därvid ersättning böra av statsmedel utgå allenast till rådmännen Lindgren och Kusoffsky och med belopp som statskontoret angivit.

I samband med Kungl. Maj:ts förevarande förslag har utskottet till behandling förehaft en inom andra kammaren av herr N. V. Sandström väckt motion, nr 481, vari hemställts, att riksdagen med hänsyn till att det icke kunde anses klargjort, att laga rätt till stadens läggande under landsrätt föreläge, måtte avslå Kungl. Maj:ts förslag om årlig gottgörelse av 150 kronor till envar av rådmännen Carl Gustaf Lindgren och Carl Kusoffsky.

I fråga om de skäl, motionären anfört till stöd för sitt förslag, får utskottet hänvisa till motionen.

I likhet med departementschefen har utskottet icke kunnat finna annat än att den ifrågasatta föreningen mellan Örnköldsvik och Ångermanlands norra domsaga kommer att lända rättsskipningen till gagn samt att förändringen, särskilt på längre sikt, kommer att bli för staden ekonomiskt fördelaktig. Utskottet anser sig således icke böra tillstyrka det i motionen II: 481 framställda yrkandet om avslag å Kungl. Maj:ts förevarande förslag. Då de av departementschefen förordade ersättningsbeloppen till de rådmän, vars befattningar komma att indragas, icke givit utskottet anledning till erinran, får utskottet hemställa,

Utskottet.

att riksdagen må med bifall till Kungl. Maj:ts förslag och med avslag å herr Sandströms förenämnda motion (II: 481) medgiva, att till en var av rådmännen i Örnköldsvik Carl Gustaf Lindgren och Carl Kusoffsky må från och med den dag, då föreskrift om stadens förenande i judiciellt avseende med Ångermanlands norra domsaga träder i kraft, från allmänna indragningsstaten under återstående livstiden utbetalas en årlig gottgörelse av 150 kronor, med iakttagande av att å denna förmån dyrtidstillägg icke skall utgå.

3:o) **Falkenberg.** Borgmästartjänsten i Falkenberg, vars invånarantal den 31 december 1935 uppgick till 5,895 personer, är sedan den 5 juni 1932 vakant. Enligt av Kungl. Maj:t den 29 april 1921 fastställd arbetsordning skall stadens rådhusrätt utgöras av, förutom borgmästaren, en förste rådman som skall vara lagfaren, en andre rådman och en extra rådman. Förstnämnda rådmansbefattning innehaves sedan år 1913 av Iwan Gunnar Leonard Cassel, som är född år 1883. Andre rådman är Oscar Per Tomas Tomander, född år 1867 och vald år 1930. I fråga om andre rådmantjänsten föreskrev Kungl. Maj:t den 25 april 1930, efter framställning av staden, att samma tjänst skulle tillsättas allenast på förordnande, dock att förordnandet finge återkallas endast i sammanhang med en blivande omorganisation av underätterna eller på grund av anledning, som länsstyrelsen prövade skälig. Kungörelsen om befattningens ledigförklarande innehöll jämväl upplysning om berörda villkor, vilka även anmärktes i stadsfullmäktiges protokoll angående rådmansvalet, men i den av länsstyrelsen för Tomander utfärdade fullmakten kom intet att inflyta härom. Extra rådman är Adolf Ivar Werner Lundén, som är född år 1879 och utsedd till rådman år 1932. — I detta sammanhang bör anmärkas att stadsfiskalen i staden Carl Johan Bergwall, vilken är född år 1868, tillika innehar befattningarna såsom stadsfogde och såsom krono-uppbörds-kassör.

Enligt gällande lönestat utgå från staden till rådmännen följande årliga avlöningsförmåner: till förste rådmannen lön 2,200 kronor, tjänstgöringspenningar 1,000 kronor samt tre ålderstillägg, vardera å 200 kronor, tillhopa

3,800 kronor, till andre rådmannen lön 600 kronor och tjänstgöringspennin-
gar 300 kronor, sammanlagt 900 kronor, och till extra rådmannen arvode
å 300 kronor. Förste rådmannen är dessutom tillförsäkrad viss sportelin-
komst men är skyldig att själv bekosta erforderlig skrivhjälp för tjänsten.
Behållningen av sportlerna har, efter avdrag med omkring 500 kronor för
renskrivningskostnader, uppskattats till i medeltal 1,800 kronor om året,
vadan förste rådmannens sammanlagda inkomst av tjänsten kan beräknas till
5,600 kronor årligen vid åtnjutande av samtliga ålderstillägg. Sådana åtnju-
tas av nuvarande tjänsteinnehavaren. — Slutligen må omnämnas, att stads-
fiskalen Bergwall i egenskap av kronouppbörds-kassör uppbär avlöning, ål-
derstillägg inräknade, med 2,650 kronor samt sportler. — Någon utfästelse
från stadens sida om pensionering föreligger icke beträffande någon av råd-
männen, och skyldighet har icke föreskrivits för dem att vid viss ålder avgå
från tjänsten. Ej heller har i deras fullmakter inryckts föreskrift om skyl-
dighet att övergå till annan tjänst hos staden. I sådant avseende är av be-
tydelse, att rådmannen Cassel, vilken avlagt hovrättsexamen, innehar före-
skriven kompetens för att kunna utses till kommunalborgmästare. — Be-
träffande stadsfiskalen Bergwall hava stadsfullmäktige genom beslut den
25 september 1936 tillerkänt honom pension, att med visst årligt belopp ut-
gå för varje av honom innehavd befattning, så snart han avgår från den-
samma. Bergwall, som icke är skyldig att vid viss ålder avgå ur tjänst, har
ännu icke i något avseende begagnat sig av den honom tillerkända pensions-
förmånen.

Hallands mellersta domsaga består av två tingslag, av vilka det ena, eller
Årstads och Faurås tingslag, omsluter staden och har tingsställe därstädes.
Domsagokansliet är förlagt till Falkenberg och inrymt i nyssnämnda tings-
lags där uppförda tingshus. I tingslaget hållas årligen under tingsterminerna
tio allmänna tingssammanträden.

På grund av Kungl. Maj:ts beslut den 19 augusti 1932 har genom läns-
styrelsens i Hallands län försorg utredning ägt rum rörande Falkenbergs
förenande i judiciellt avseende med nyssnämnda domsaga. Utredningen,
som verkstälts jämlikt 3 § förenämnda lag den 17 juni 1932 och särskilt
avhandlat de frågor som angivas i nämnda paragraf, har jämlikt länsstyrel-
sens uppdrag utförts av borgmästaren i Halmstad Georg Bissmark.

I sitt den 27 oktober 1934 dagtecknade utlåtande har *utredningsman-
nen* — som utgått från att staden vid förening med domsagan borde ingå
i gemensamt tingslag med Årstads och Faurås tingslag — föreslagit, att
staden för vinnande av delaktighet i tingshuset i Falkenberg skulle erläg-
ga ett engångsbelopp, som fastställdes till 42 procent av ett tingshuset för
detta ändamål åsatt värde av 150,000 kronor, samt att staden för gäldan-
de av beloppet, 63,000 kronor, skulle upptaga ett tjuguarigt amorterings-
lån efter en räntefot av 3.5 procent, då årliga kostnaden bleve 4,431 kro-
nor. För sådan händelse har utredningsmannen vidare funnit, att genom
förändringen skulle uppstå en årlig merkostnad för staden av 1,007 kronor 41
öre, så länge nuvarande kronouppbörds-kassören kvarstode i tjänsten, men
att, så snart han därur avginge, samma merkostnad skulle förbytas i en årlig

besparing av 1,642 kronor 59 öre, vilken besparing komme att växa med 4,431 kronor, sedan engångsersättningen till de tingshusbyggnadsskyldige slutamorterats. I övrigt har utredningsmannen ansett bland annat, att statsverket vid rådhusrättens upphörande endast vore pliktigt övertaga löneförmanerna i fråga om rådmännen Cassel och Lundén, därvid såsom ersättningsbelopp föreslagits för Cassel 5,600 kronor och för Lundén 300 kronor årligen. Sammanfattningsvis har slutligen uttalats, att det icke torde kunna bestridas, att förändringen med hänsyn till förhållandena i såväl staden som domsagan komme att bli till gagn för rättsskipningen, att förändringen — därest i tingslaget vid sidan av de tio allmänna tingssammanträdena anordnades ett sammanträde med tremansnämnd i månaden — icke komme att medföra avsevärt ökade kostnader eller tidsutdräkt för den rättssökande allmänheten, helst tingshuset vore centralt beläget i staden, att därest särskild överexekutor förordnades för staden och stadsfogdetjänsten i följd härav bibehölls, exekutionsväsendet för stadens del finge anses ordnat på ett fullt tillfredsställande sätt, samt att, då den blivande rättegångsreformens genomförande såsom förutsättning krävde de alltför små domstolarnas avskaffande, föreningen med domsagan — ehuru på sina håll inom staden framträtt (en framför allt på ett pietetsfullt hänsynstagande till stadens gamla traditioner och fruktan för deklassering genom åtgärden grundad) motvilja mot densamma — borde snarast vidtagas.

Över utredningen i dess helhet hava yttranden avgivits av de tingshusbyggnadsskyldige och häradsrätten i Årstads och Faurås tingslag, av domhavanden i Hallands mellersta domsaga, av stadsfullmäktige och magistraten i Falkenberg, av länsstyrelsen i Hallands län samt av Göta hovrätt.

Stadsfullmäktige hava behandlat ärendet vid sammanträde den 31 januari 1935 och därvid bestämt motsatt sig att förordnande meddelades om stadens förenande med domsagan. Den föreslagna förändringen skulle enligt stadsfullmäktiges mening icke medföra något som helst gagn för rättsskipningen utan snarare olägenheter, särskilt beträffande handläggningen av växel- och kravmål. Därtill komme, att genom förändringen även skulle uppkomma betydande merkostnader för staden, vilka kostnader — därför statsverket borde hålla staden skadeslös — av stadsfullmäktige, sedan kronouppbördskassören avgått ur tjänsten, beräknades till 9,691 kronor 28 öre årligen. Även för statsverkets del måste man enligt stadsfullmäktiges mening räkna med högre kostnader för föreningens genomförande än utredningsmannen ansett. Statsverket borde nämligen övertaga jämväl avlöningen, 900 kronor, till andre rådmannen Tomander, vilken av länsstyrelsen erhållit öppen fullmakt å sin tjänst utan någon inskränkning, varjämte ersättningen till rådmannen Cassel, vid det förhållande att denne själv verkställt nödig utskrift och sålunda icke haft några utgifter för skrivhjälp, borde höjas med 500 kronor utöver det belopp utredningsmannen föreslagit. — I en särskild promemoria, som bilagts stadsfullmäktiges yttrande och av fullmäktige i huvudsak biträfts, har stadsfiskalen, stadsfogden och kronouppbördskassören Bergwall därjämte yrkat, att statsverket vid genomförande av föreningen skulle dels vidkännas de utgifter, som staden beslutat eller kunde kom-

ma att besluta för pensionering av Bergwall i hans tre befattningar, dels ock ersätta honom för mistade sportler i egenskap av kronouppbörds-kassör med 3,000 kronor om året.

Statskontoret har i skrivelse den 20 februari 1937 avgivit infordrat yttrande i ärendet, såvitt angår däri framställda anspråk på ersättning av statsmedel i händelse staden förenades med domsagan. I utlåtandet har statskontoret uttalat, att under angivna förutsättning statsverket syntes böra allenast beträffande rådmännen Cassel och Lundén övertaga stadens förpliktelser i fråga om dessas avlöning. Vad rådmannen Tomander anginge saknades däremot skäl för ett dylikt övertagande. I den för denne utfärdade fullmakten hade väl icke intagits underrättelse att tjänsten tillsatts allenast på förordnande, men då i övrigt vid tillsättningen de av Kungl. Maj:t föreskrivna villkoren iakttagits, föreläge icke skyldighet för staden att hålla Tomander skadeslös vid ett återkallande av fullmakten i samband med rådhusrättens upphörande. Vad beträffade storleken av ersättningarna till Cassel och Lundén anslöte sig statskontoret — under erinran att Cassels sportelinkomster icke låtit sig beräkna på grundval av styrkta och detaljerade uppgifter utan måst uppskattas approximativt — till vad utredningsmannen härutinnan föreslagit eller 5,600 kronor till den förre och 300 kronor till den senare. Beloppen, å vilka dyrtidstillägg icke borde utgå, föresloges till anvisande å allmänna indragningsstaten. — I fråga om de av Bergwall framställda ersättningsanspråken i egenskap av kronouppbördskassör hemställde statskontoret — utan att ingå på spörsmålet huruvida nämnda befattning kunde hänföras till sådan tjänst, beträffande vilken förpliktelse av här ifrågavarande art kunde föreligga för statsverket — under framhållande att Bergwall uppnått sådan ålder att en pensionering av honom under alla förhållanden varit förestående, att samma anspråk måtte lämnas utan bifall. — Vad slutligen anginge frågan om de ekonomiska verkningarna för staden av dess läggande under landsrätt, hade de av utredningsmannen och länsstyrelsen verkställda undersökningarna givit vid handen, att visserligen vid nuvarande förhållanden en ringa ökning i kostnaderna komme att uppstå, men att denna kostnadsökning sedermera komme att uppvägas av den utgiftsminskning som föranleddes av kronouppbördskassörens avgång från tjänsten. Vid sådant förhållande torde, såvitt statskontoret kunde finna, någon sådan ekonomisk börda icke kunna anses uppkomma för staden, att hinder föreläge för dess läggande under landsrätt.

Beträffande utlåtandena i övrigt hänvisar utskottet till propositionen (sid. 20—23).

Departementschefen anför följande.

Den i ärendet verkställda utredningen får, såsom jämväl länsstyrelsen, hovrätten och statskontoret funnit, anses ådagalägga, att — även om den engångsersättning som staden Falkenberg i händelse av förening* med Årstads och Faurås tingslag bör erlagga för vinnande av delaktighet i tingslagets tingshus upptages till det av de tingshusbyggnadsskyldige i sådant hänseende fordrade högre beloppet — den ifrågasatta föreningen icke behöver medföra kostnadsökning för staden, i all synnerhet därest föreningen

— såsom synes lämpligt — genomföres först efter det kronouppbördskassören avgått ur tjänsten. Utredningen torde jämväl utvisa, att avsevärd olägenhet av annat slag ej heller kommer att genom förändringen uppstå för staden samt att rättsskipningen i såväl staden som domsagan därigenom kommer att gagnas. Vid angivna förhållanden lära de i 2 § lagen den 17 juni 1932 om stads och landsbygds förenande i judiciellt avseende angivna förutsättningarna för meddelande mot stadens bestridande av förordnande om dess förening med Hallands mellersta domsaga föreligga, allt likväl under den ytterligare förutsättning att statsverket övertager stadens förpliktelser beträffande avlöningsförmåner till de befattningshavare i staden, vilkas tjänster i och med rådhusrättens upphörande komma att indragas. Det är också min avsikt föreslå Kungl. Maj:t utfärdande av föreskrift härom, att träda i tillämpning å lämplig tidpunkt efter det nuvarande kronouppbördskassören i staden med begagnande av den honom av staden tillerkända pensionsrätt avgått från sin tjänst. Innan detta kan ske, måste emellertid riksdagens samtycke utverkas till att statsverket övertager stadens förpliktelser mot vissa dess befattningshavare. Skyldighet i sådant avseende finner jag föreligga allenast beträffande rådmännen Cassel och Lundén, och ansluter jag mig i fråga om ersättningsbeloppen till dessa till vad utredningsmannen och statskontoret härutinnan föreslagit eller sålunda 5,600 kronor till Cassel och 300 kronor till Lundén, att utgå under deras återstående livstid. Beträffande Cassel torde emellertid böra föreskrivas att, för den händelse han skulle komma att utses till kommunalborgmästare i staden, ersättningsbeloppet icke vidare skall utgå.

I samband med Kungl. Maj:ts förevarande förslag har utskottet till behandling förehaft en inom andra kammaren av herr A. Andersson i Falkenberg *m. fl.* väckt motion, nr 480, vari hemställts, att riksdagen måtte besluta, att staten dels övertager pensioneringen av kronouppbördskassören i staden med 1,490 kronor per år, dels tillerkänner nuvarande andre rådmannen en kompensation, motsvarande till honom nu utgående arvode av 900 kronor, dels ock tillerkänner staden en årlig ersättning med 4,724 kronor, att utgå intill dess annuiteten å inlösningssumman för tingshuset blivit slutbetalad. Därjämte hemställles, att förste rådmannen Cassel tillerkännes ytterligare 500 kronor i kompensation eller sammanlagt 6,100 kronor per år. Därest detta ej skulle av riksdagen bifallas, hemställles, att riksdagen måtte avslå Kungl. Maj:ts förevarande proposition, evad den berör Falkenbergs stad.

Beträffande de skäl, motionärerna anfört till stöd för sina förslag, får utskottet hänvisa till motionen.

Enligt gällande bestämmelser om stads och landsbygds förenande i judiciellt avseende övertager statsverket stadens förpliktelser beträffande avlöning och pension till innehavare av befattning, som genom rådhusrättens upphörande indrages. De av departementschefen med stöd av dessa bestämmelser förordade ersättningsbeloppen till vissa rådmän i Falkenberg, vilkas befattningar vid rådhusrättens upphörande komma att indragas, föranleda ej heller någon erinran från utskottets sida. Däremot anser sig utskottet böra avstyrka bifall till de i motionen II: 480 framställda ersättningsyrkandena, vilka synas utskottet falla utom ramen för omförmälda bestämmelser.

Utskottet.

Under åberopande av det anförda hemställer utskottet,

att riksdagen må med bifall till Kungl. Maj:ts förslag och med avslag å herr Anderssons i Falkenberg m. fl. förenämnda motion (II: 480) medgiva, att till rådmännen i Falkenberg Iwan Gunnar Leonard Cassel och Adolf Ivar Werner Lundén må från och med den dag, då föreskrift om stadens förenande i judiciellt avseende med Hallands mellersta domsaga träder i kraft, från allmänna indragningsstaten under deras återstående livstid utbetalas årlig gottgörelse med 5,600 kronor till Cassel och 300 kronor till Lundén, med iakttagande av *dels* att å förmånen dyrtidstillägg icke skall utgå, *dels ock* att, därest Cassel skulle utses till kommunalborgmästare i Falkenberg, han ej vidare skall vara i åtnjutande av berörda gottgörelse.

Stockholm den 30 april 1937.

På statsutskottets vägnar:

ANDERS ANDERSON.

Vid förestående ärendes slutbehandling inom utskottet hava närvarit

från första kammaren: herrar *Nilsson* i Gränebo, *Johansson* i Fredrikslund, *Nilsson* i Malmö, *Hansén*, *Bergström*, *Nilsson* i Landeryd, *Holmström*, *Rahmn*, *Magnusson*, *Bäcklund* och *Englund*; samt

från andra kammaren: herrar *Anderson* i Råstock, *Jansson* i Falun, *Magnusson* i Skövde, *Törnkvist*, *Strindlund*, *Eriksson* i Stockholm, *Andersson* i Höör, *Jonsson* i Eskilstuna, *Andersson* i Prästbol, *Andersson* i Södergård, *Danielsson* och *Olsson* i Staxäng.

Reservationer:

1) vid punkt 1:o (Lysekil) av herrar *Rahmn* och *Olsson* i Staxäng, vilka ansett, att utskottets yttrande och hemställan bort hava följande lydelse:

»De av Kungl. Maj:t föreslagna ersättningsbeloppen hava givit utskottet anledning till erinran allenast beträffande ersättningen till rådmannen Centerwall. I anslutning till de skäl, som anförts i motionerna I: 258 och II: 478, anser sig utskottet böra tillstyrka, att ifrågavarande ersättning bestämmes till 3,524 kronor, att utgå till dess Centerwall fyllt 70 år med nämnda belopp samt därefter under hans återstående livstid med två tredjedelar av beloppet.

Enligt gällande bestämmelser ankommer det å Kungl. Maj:t att fastställa tidpunkten för stads förenande i judiciellt avseende med domsaga. Vid sådant förhållande synes utskottet det i motionen II: 479 framställda yrkandet om uppskov med Lysekils förenande med Sunnervikens domsaga icke böra föranleda någon riksdagens åtgärd. Emellertid anser utskottet, att de i motionen framförda synpunkterna äro av den vikt, att frågan om uppskov med sammanslagningen bör bliva föremål för Kungl. Maj:ts förnyade prövning.

Under återopande av det anförda hemställer utskottet,

1:o) att riksdagen må i anledning av Kungl. Maj:ts förslag och med bifall till herrar Rahmns och Hellbergs förenämnda motioner (I: 258 och II: 478) medgiva, att till rådmännen i Lysekil Josef Centerwall, Gunnar Daniel Nyblom och Otto Herman Tingdahl må från och med den dag, då föreskrift om stadens förenande i judiciellt avseende med Sunnervikens domsaga träder i kraft, från allmänna indragningsstaten under deras återstående livstid utbetalas årlig gottgörelse av 3,524 kronor till Centerwall, 525 kronor till Nyblom och 200 kronor till Tingdahl, med iakttagande av att å förmånen dyrtidstilllägg icke skall utgå.

2:o) att herrar Olssons i Staxäng och Mårtenssons förenämnda motion (II: 479), i den mån den icke kan anses besvarad genom vad utskottet ovan anført, icke må föranleda någon riksdagens åtgärd.»

2:o) vid *punkt 2:o*) (Örnsköldsvik) av herr *Strindlund*;

3:o) vid *punkt 3:o*) (Falkenberg) av herr *Johansson* i Fredrikslund, som ansett, att utskottet bort tillstyrka bifall till motionen II: 480, i vad den avser ersättningsfrågorna.